

Ražas kvalitātes izmaiņas dažāda apgaismojuma spektrālā sastāva ietekmē

LBTU Lauksaimniecības un Pārtikas
tehnoloģijas fakultātes vadošā pētniece
PhD., Laila Dubova

Ārējās vides faktori

- ❖ **Temperatūra**
- ❖ **Gaisma**
- ❖ **Ūdens**
- ❖ **Minerālelementi**
- ❖ **CO₂**

Apgaismes ierīces

LED COB "HELLE TOP LED 280"

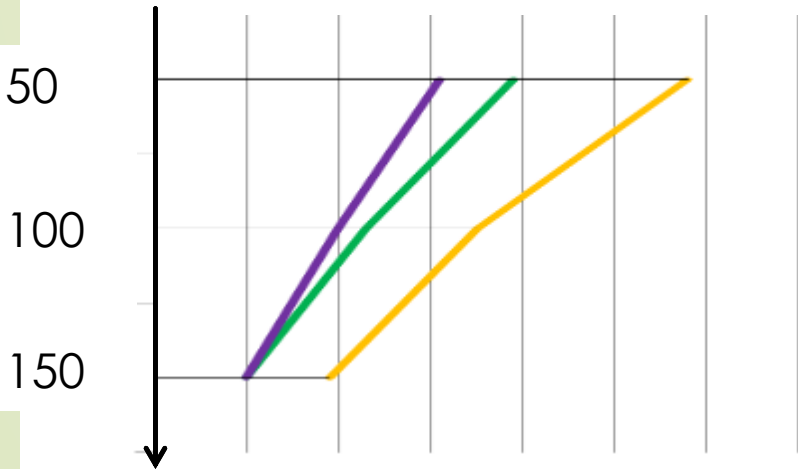

Indukcijas lampas

Augstspiediena nātrija lampas "Helle Magna"

18 19 20 21 22 23 24

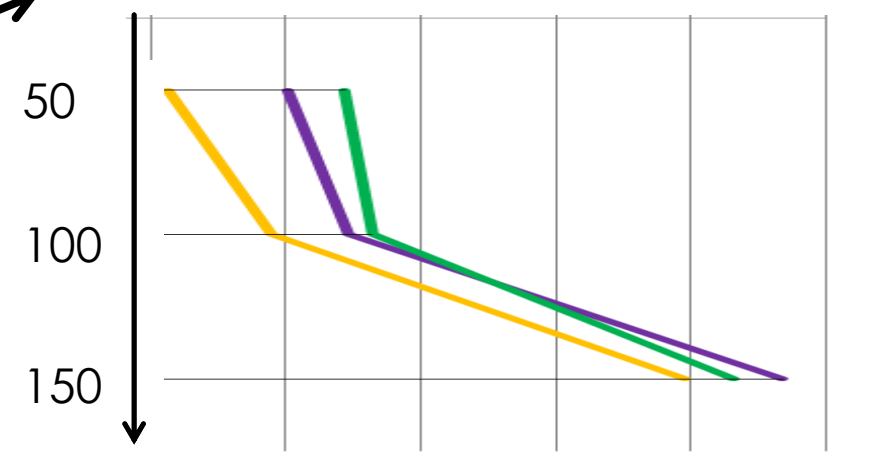
T, °C RM, %

Attālums no lampas

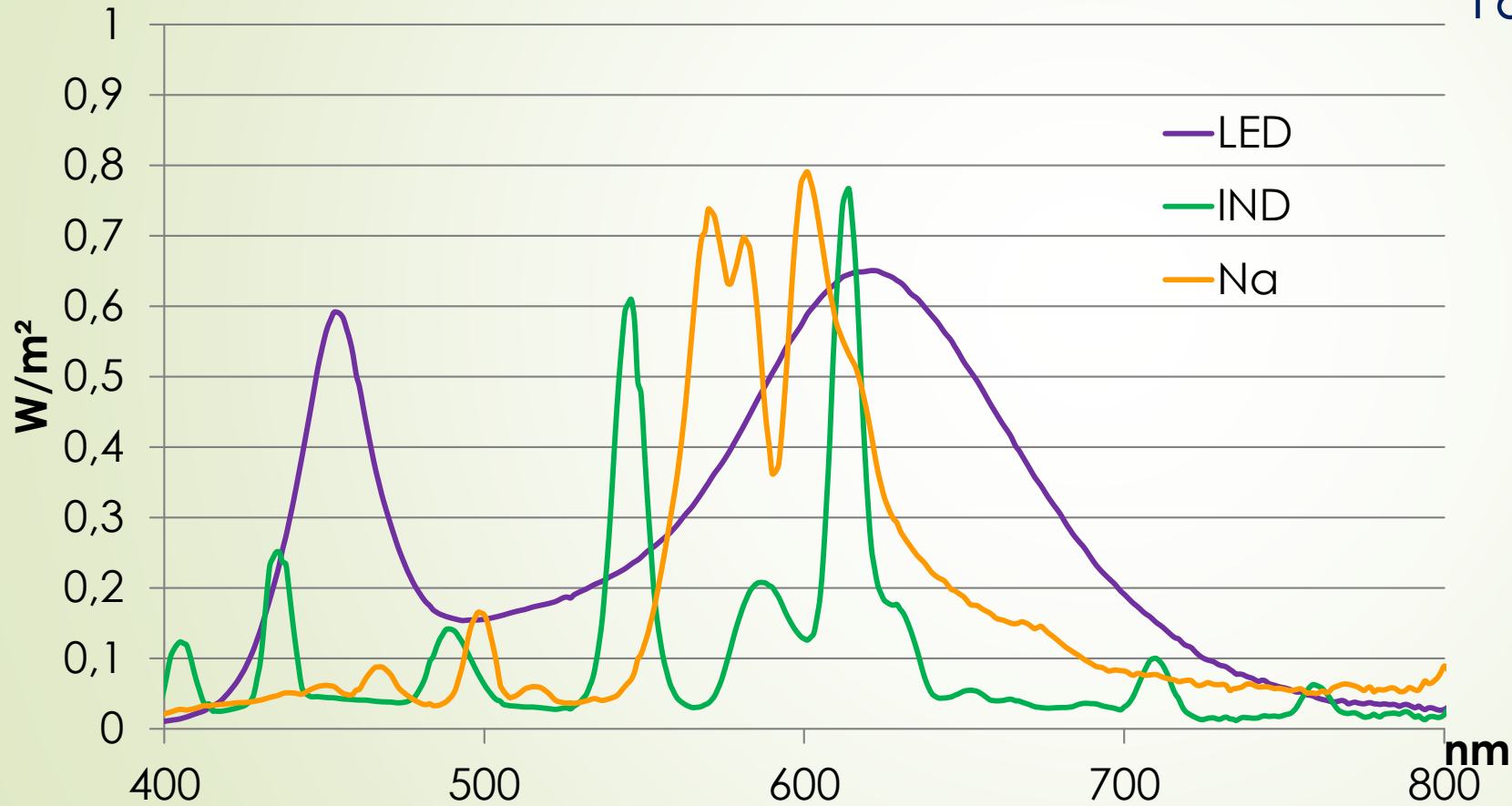
T, °C

— LED — IND — Na

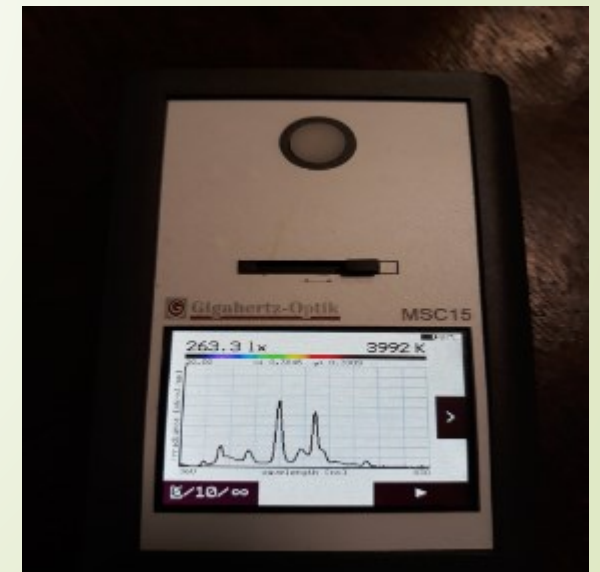
50 55 60 65 70 75

Apgaismes ierīču starojuma spektrālais sastāvs

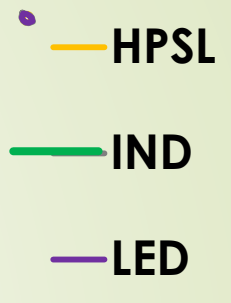
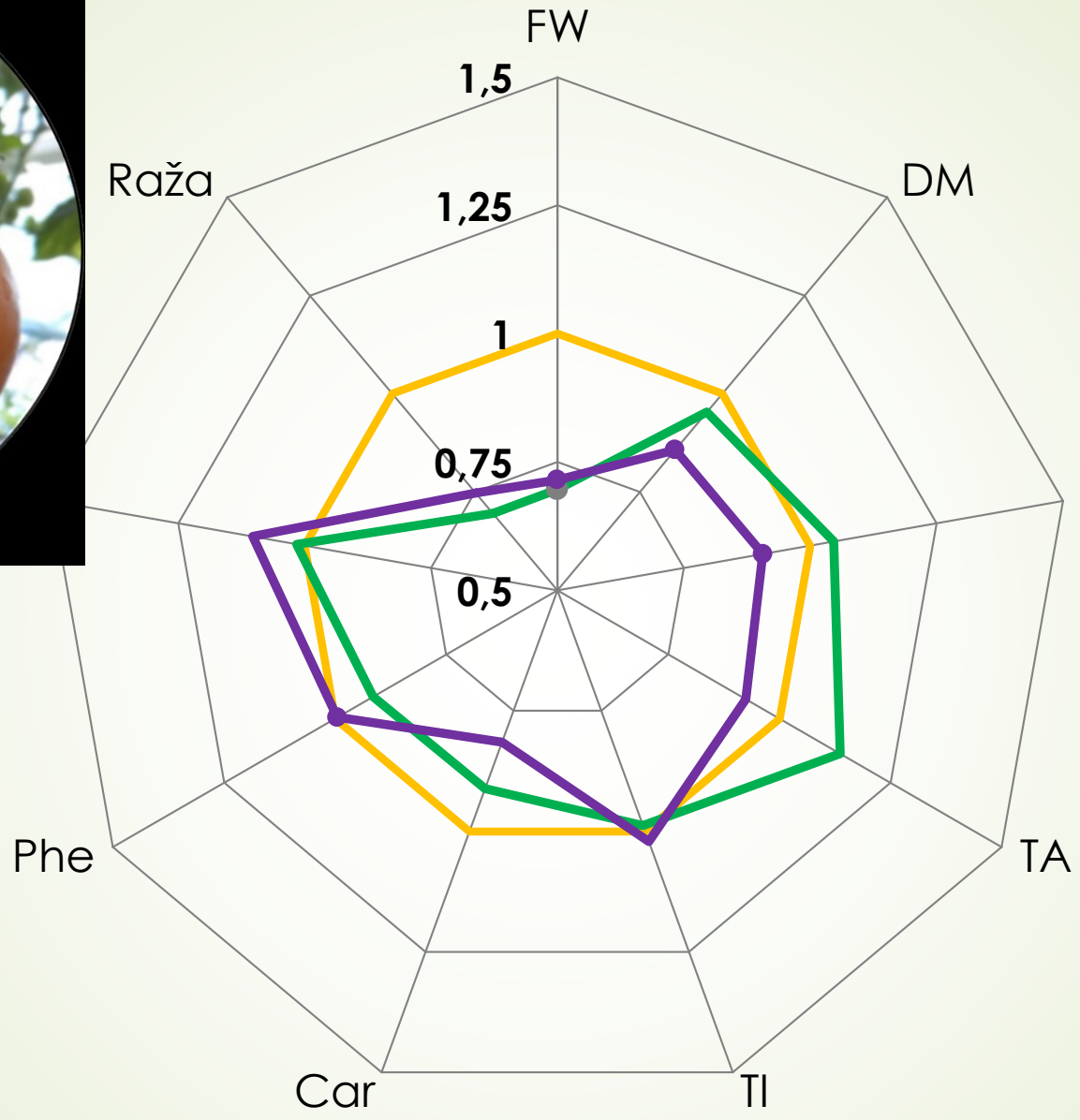
16 stundu fotoperiods FAR
 $200 \pm 20 \mu\text{mol m}^{-2} \text{s}^{-1}$

'Bolzano'

n=84

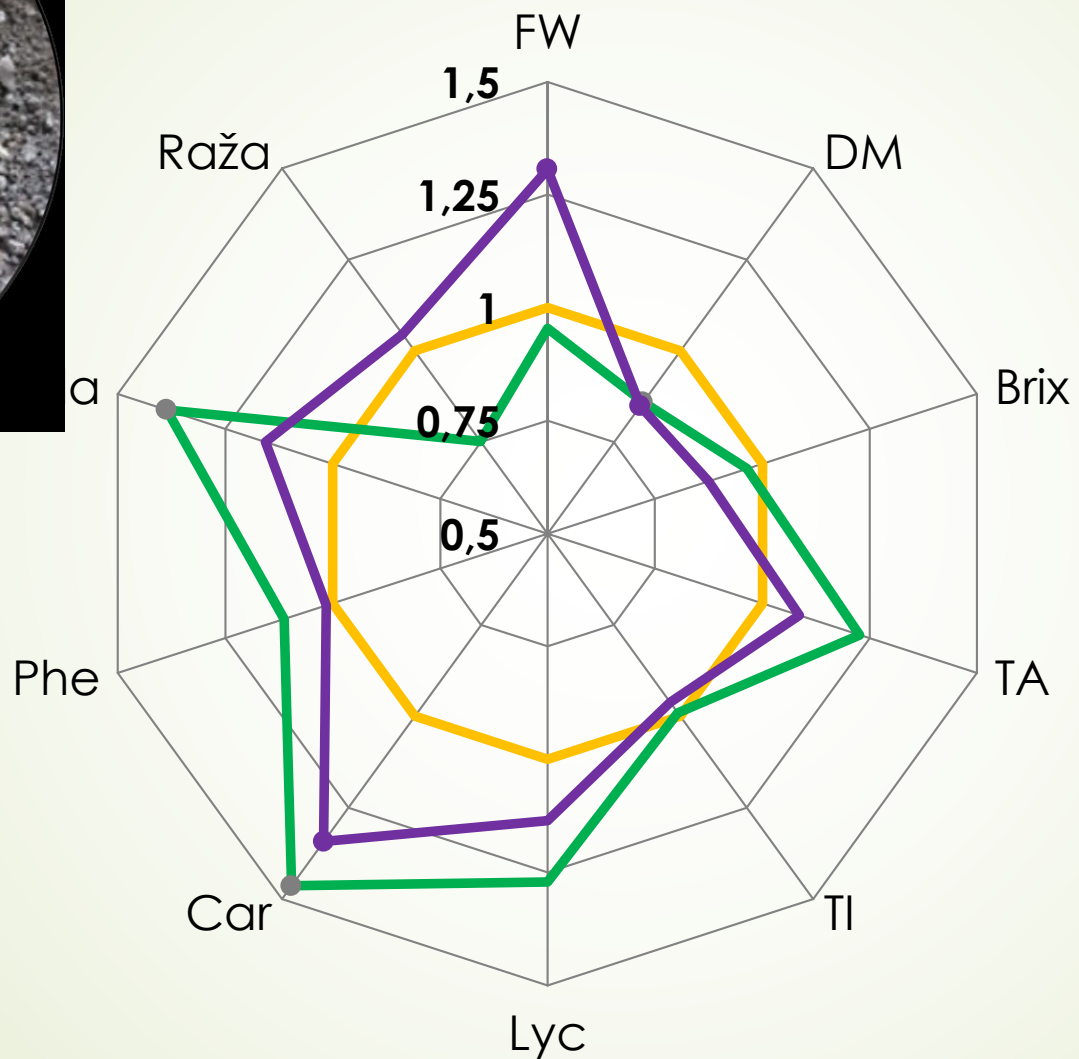

- FW-** augļa masa
- DM-** sausne
- Brix-** šķīstošā sausne
- TA-** skābe
- TI-** garšas indekss
- Lyc-** likopēns
- Car-** β-karotīns
- Phe-** fenoli
- Fla-** flavonoīdi

'Chocomate'

n=81

— HPSL

— IND

— LED

- FW-** augļa masa
- DM-** sausne
- Brix-** šķīstošā sausne
- TA-** skābe
- TI-** garšas indekss
- Lyc-** likopēns
- Car-** β-karotīns
- Phe-** fenoli
- Fla-** flavonoīdi

'Encore'

n=93

— HPSL

— IND

— LED

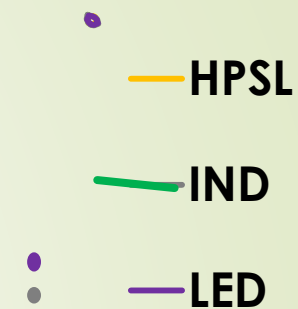
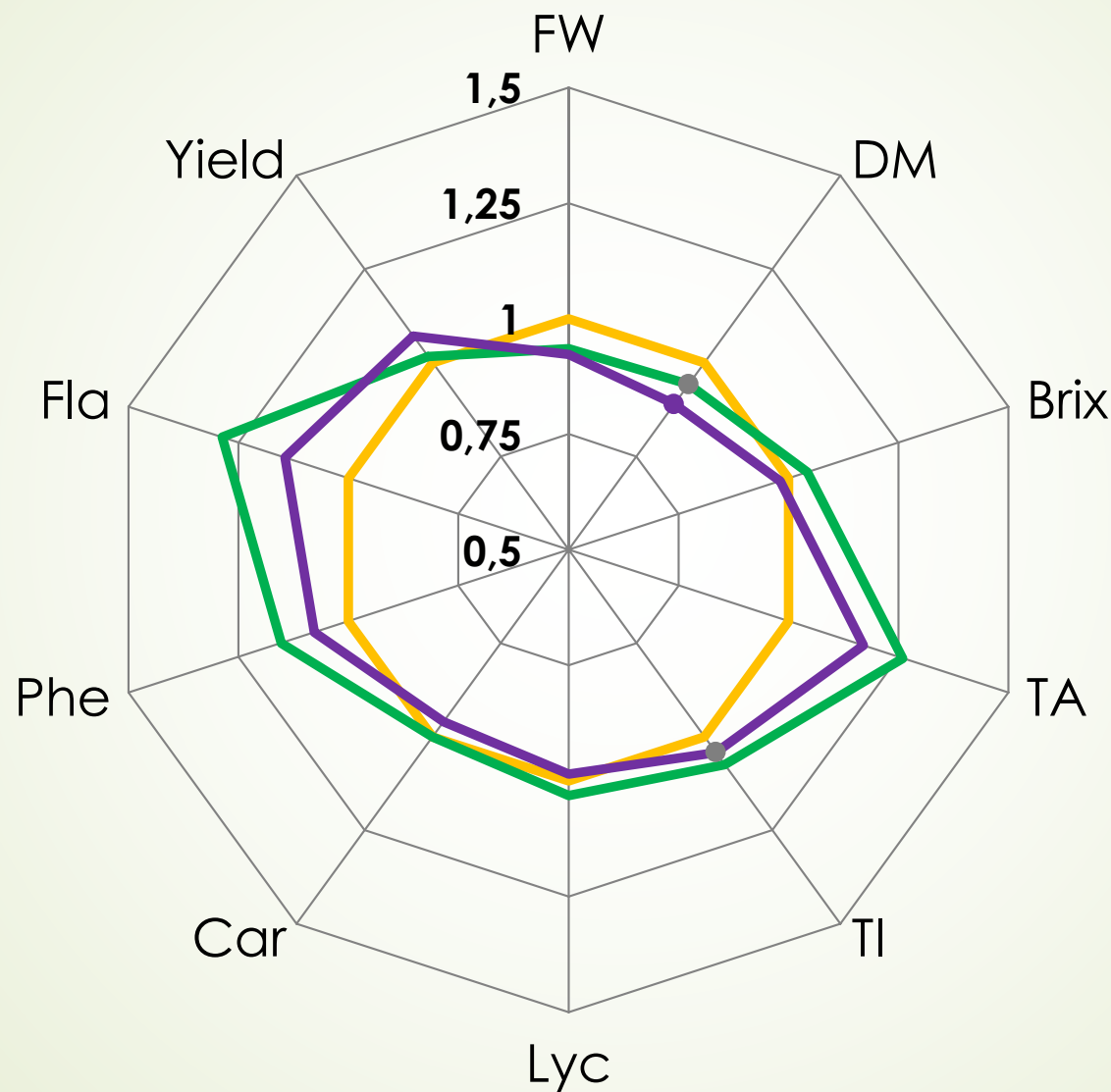

- FW-** augļa masa
- DM-** sausne
- Brix-** šķīstošā sausne
- TA-** skābe
- TI-** garšas indekss
- Lyc-** likopēns
- Car-** β-karotīns
- Phe-** fenoli
- Fla-** flavonoīdi

'Strabena'

n=84

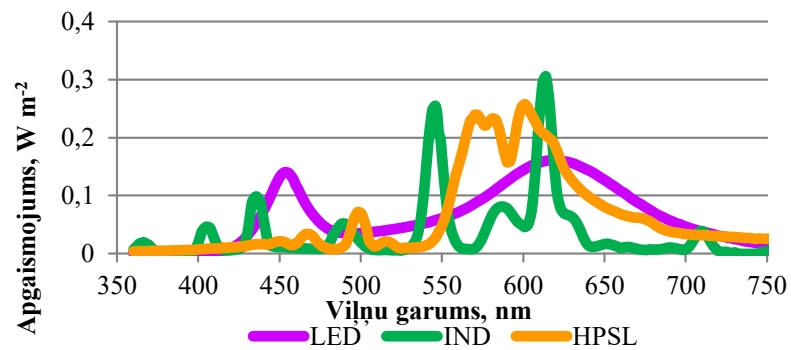

- FW-** augļa masa
- DM-** sausne
- Brix-** šķīstošā sausne
- TA-** skābe
- TI-** garšas indekss
- Lyc-** likopēns
- Car-** β-karotīns
- Phe-** fenoli
- Fla-** flavonoīdi

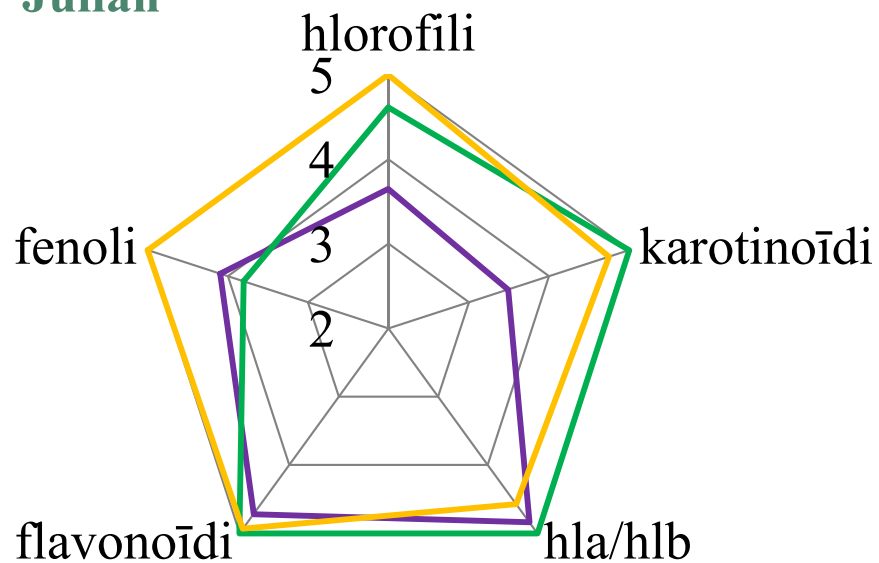

Secinājumi

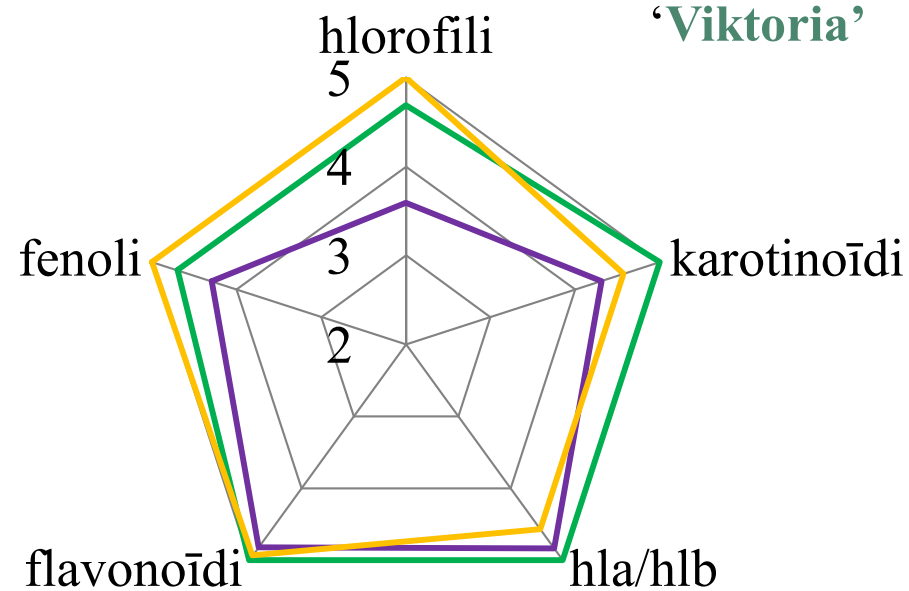
-
- ▶ Dažādas **tomātu šķirnes atšķirīgi reaģē** uz izmantoto papildu apgaismojumu.
  - ▶ **'Encore' un 'Strabena' ir arī samērā toleranta pret gaismas spektrālā sastāva izmaiņām.** Tas varētu būt saistīts ar šķirnes ģenētiskajām īpašībām,.
  - ▶ **Šķirni 'Bolzano' nav ieteicams audzēt zem LED vai IND lampas,** jo šajā apgaismojumā parametri ir HPSL līmenī vai ievērojami sliktāki. Zem LED lampas ievērojami samazinās viena augļa masa, sausnas un šķīstošās sausnas un karotīna saturs.
  - ▶ **Šķirnei 'Chocomate' LED apgaismojumā palielinās viena augļa masa un karotīna daudzums.** Arī citi parametri, izņemot sausnas un šķīstošās sausnes saturu, ir augstāki nekā augļos, kas iegūti ar HPSL.

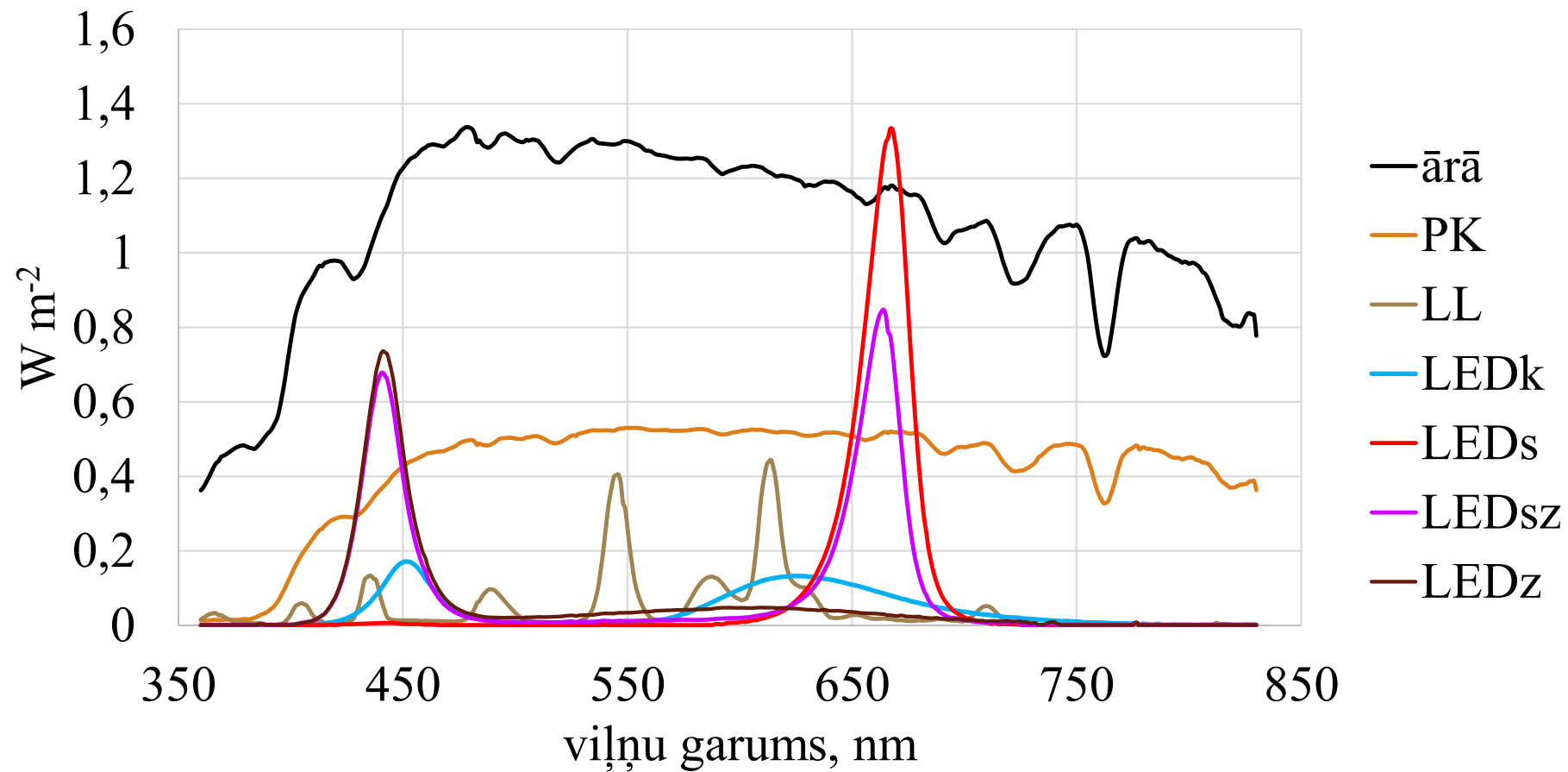

‘Julian’

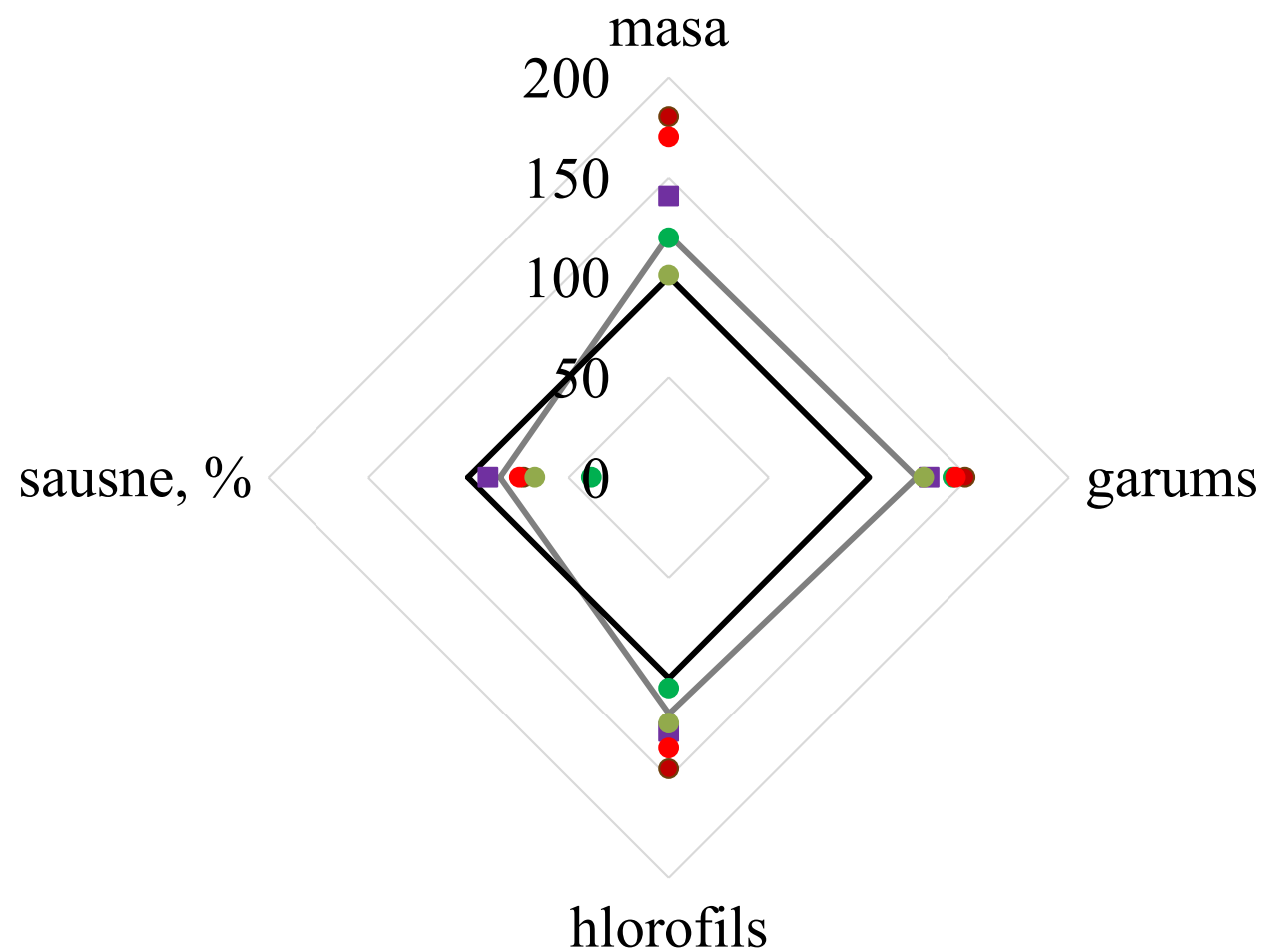
‘Viktorija’

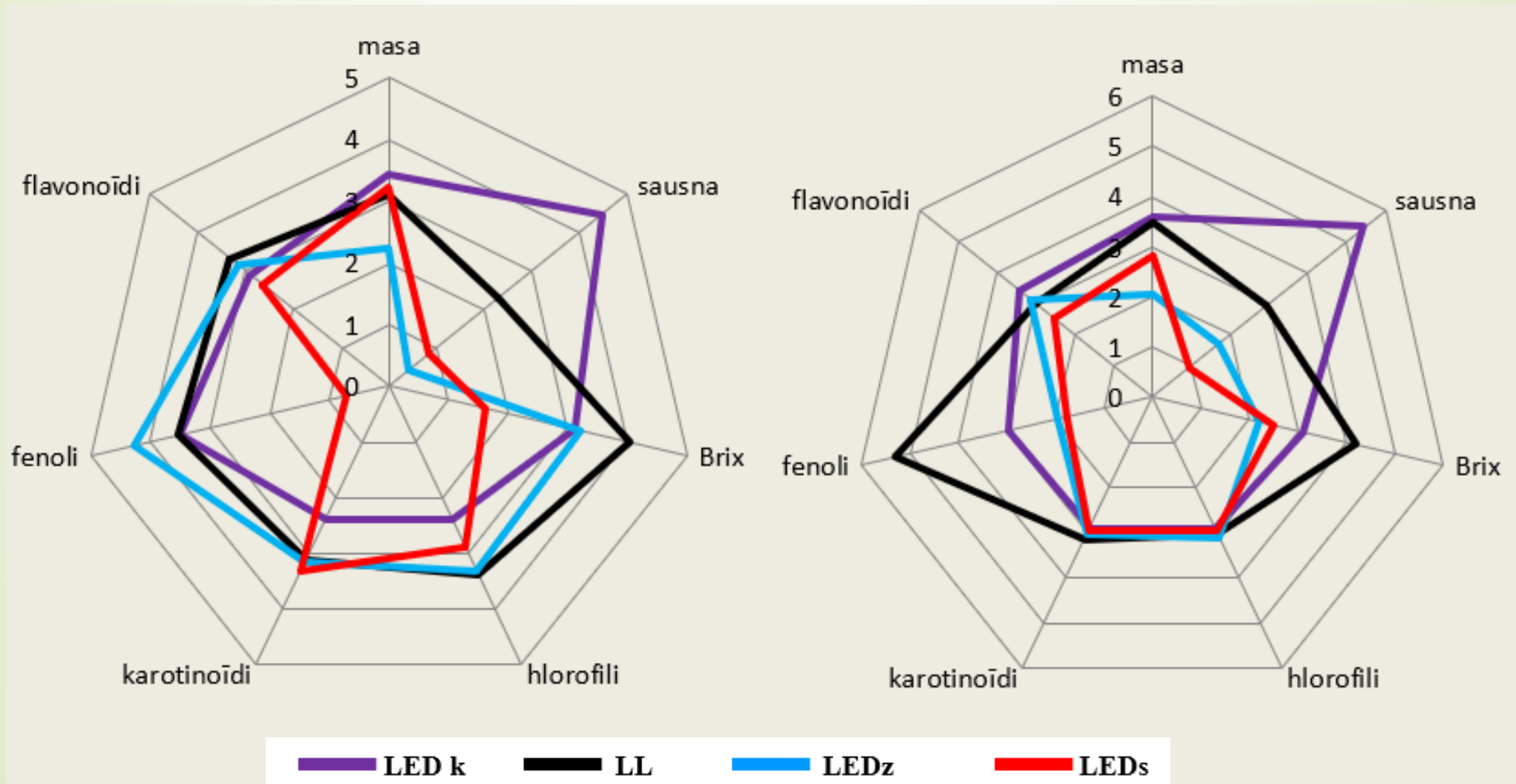
Lapu redīsi

‘Michelina’

‘Dubacek’

Izmēģinājumos noskaidrots:

Zem **LED** lampām **samazinājās** - augu garums, hlorofila, karotinoīdu un fenolu saturs, bet **palielinājās** hlorofila a un b attiecība un īpatnējais lapu laukums.

Zem **Indukcijas** lampā **samazinājās** - augu garums un fenolu saturs, bet **palielinājās** lapu laukums, hlorofila un karotinoīdu saturs.

Neskatoties uz to, ka augi labi aug un normāli attīstās zem visām lampām, rezultāti liecina, ka gurķiem vispiemērotākās ir **nātrija lampas**.

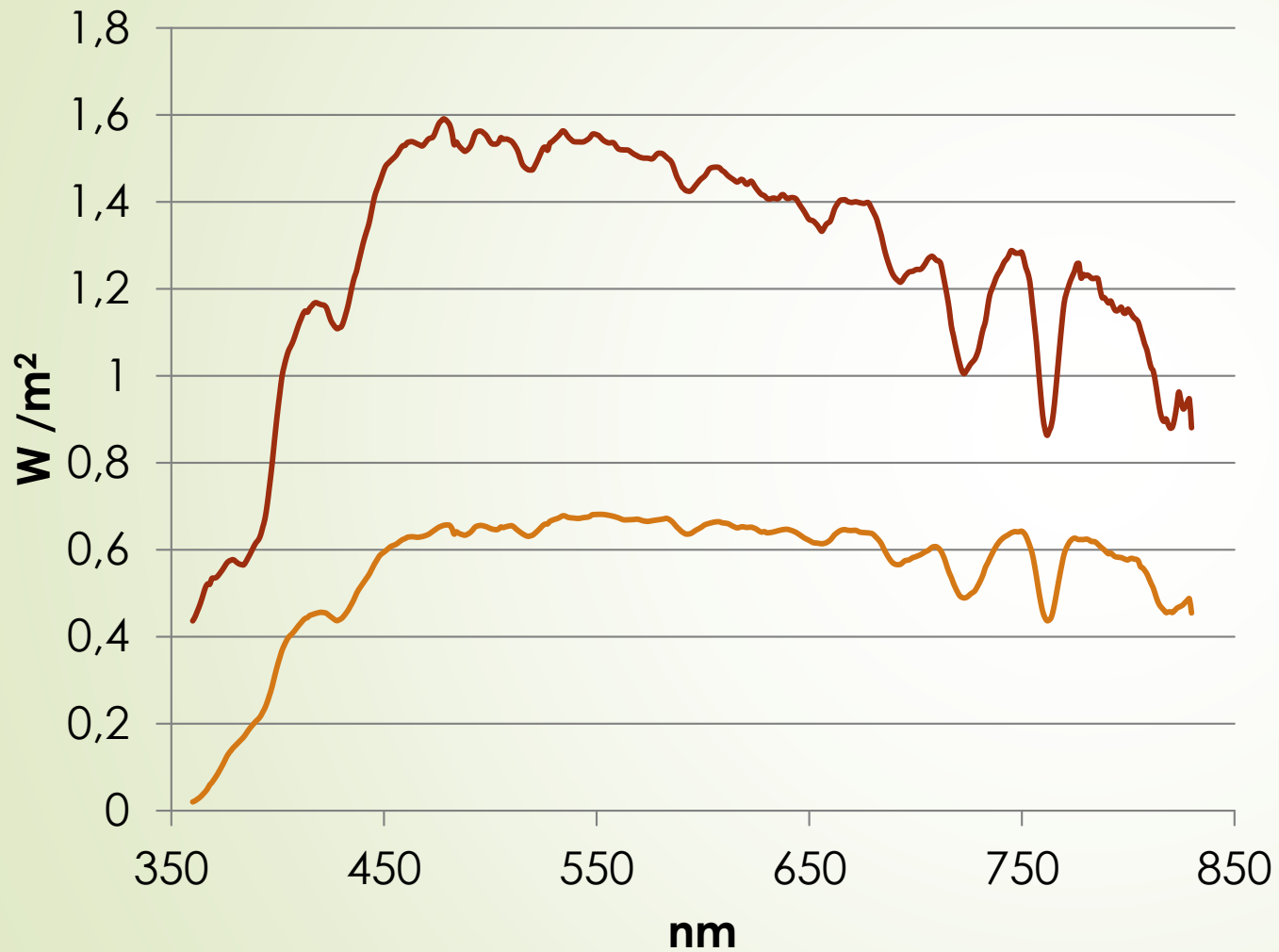
Lauka apstākļos audzētiem lapu redīsiem iegūst mazāko ražu, bet tā ir ar vislielāko sausnas saturu. Augu masa ir būtiski atkarīga no apgaismojuma un mainās:

LEDk > LEDs > LEDsz > siltumnīca ≈ LL > LEDz ≈ āra apstākļi.

Zem komerciālā **LED**_(V-TAC) **palielinājās** salātu raža, bet **samazinājās** cukuru, pigmentu un fenolu saturs. Zem **luminiscentās** lampas labāka augu kvalitāte. **Augstāks** cukuru, fenolu un flavonoīdu saturs. Salātu augšana **zem zilās dominantes lampas aizkavējas**, Šajos augos ir augstāks hlorofilu saturs. Konstatētas atšķirības starp šķirnēm.

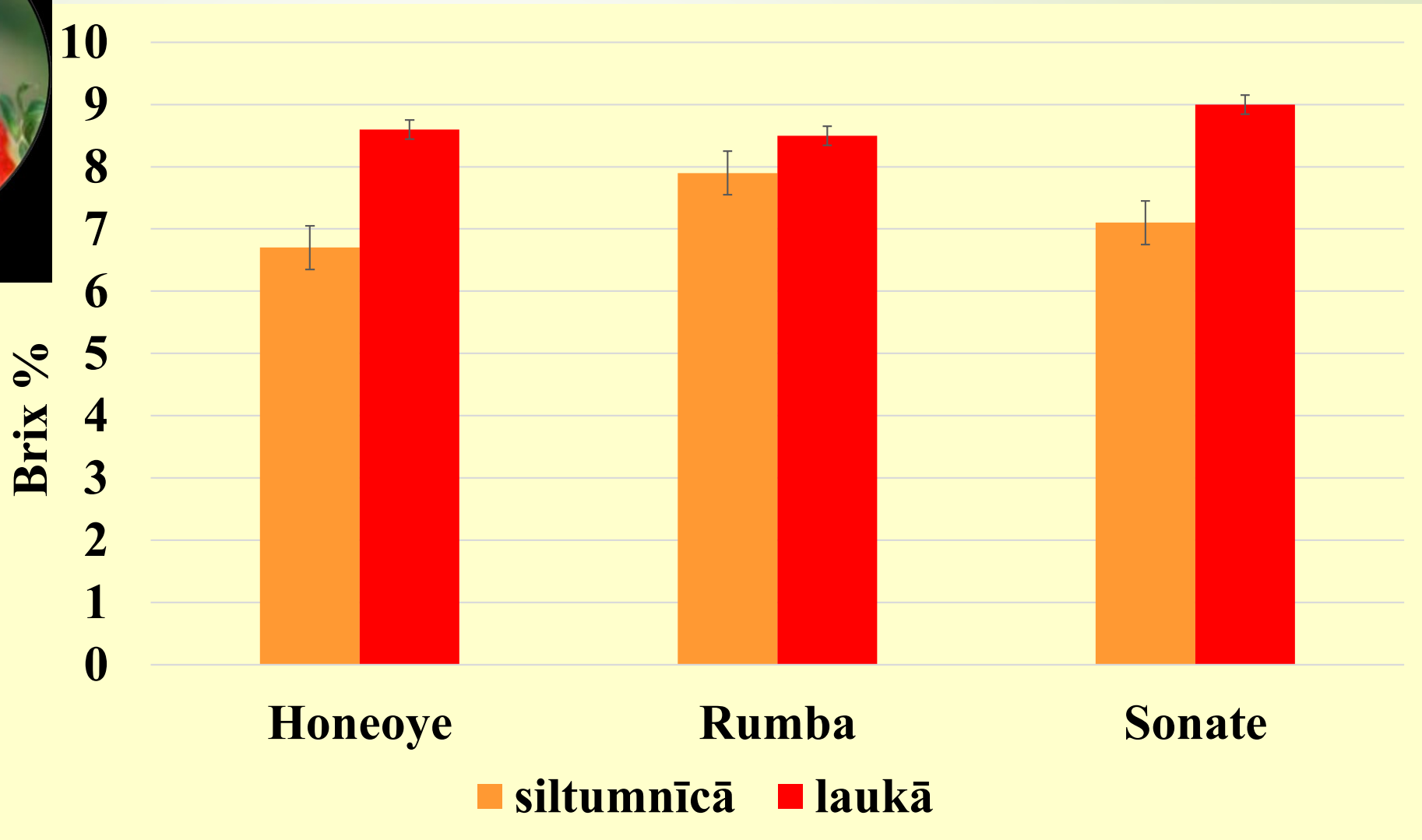
Gaisma

— laukā
— siltumnīcā

FAR	$\mu mol/(m^2s)$
Laukā	1700- 1900
Siltumnīcā	650-850

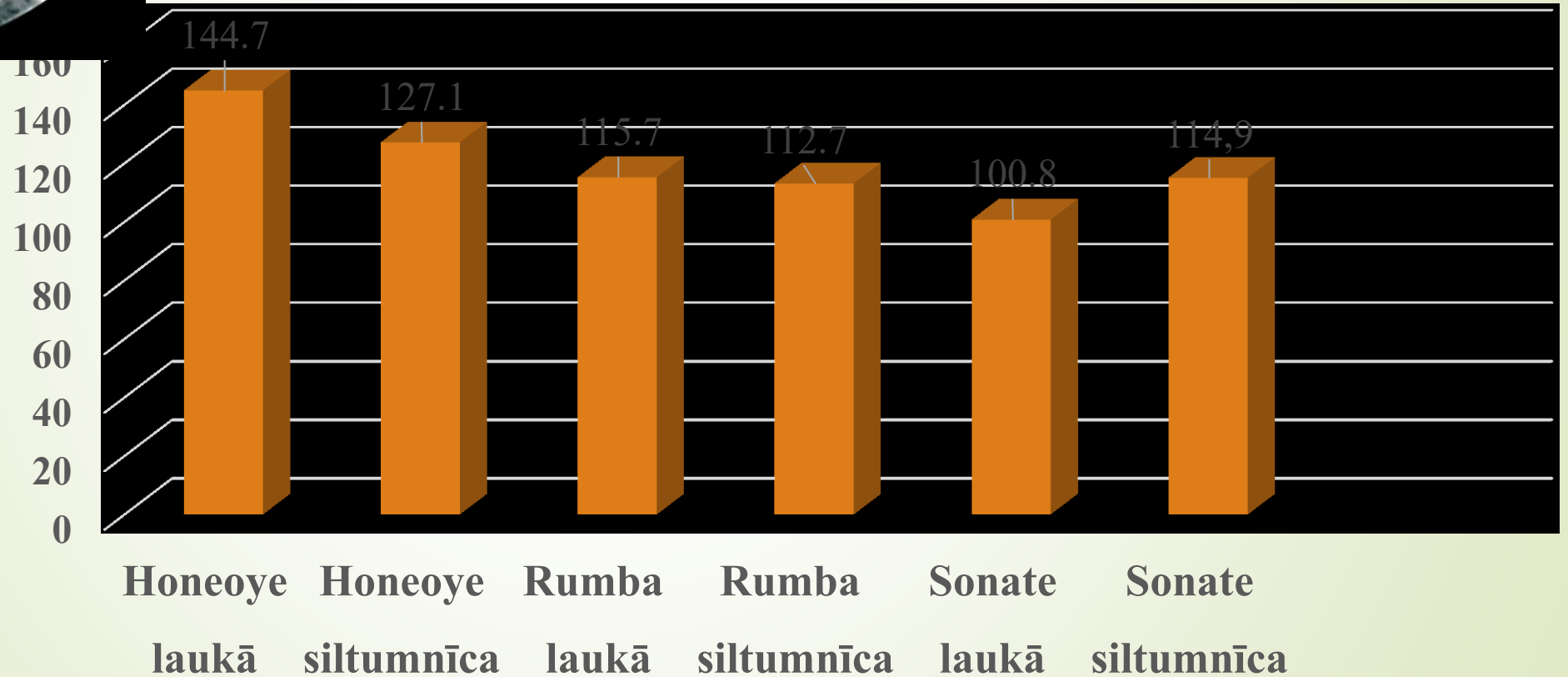
Mērīts	7. jūnijs 2020.g
Plkst.	12:30- 12:45

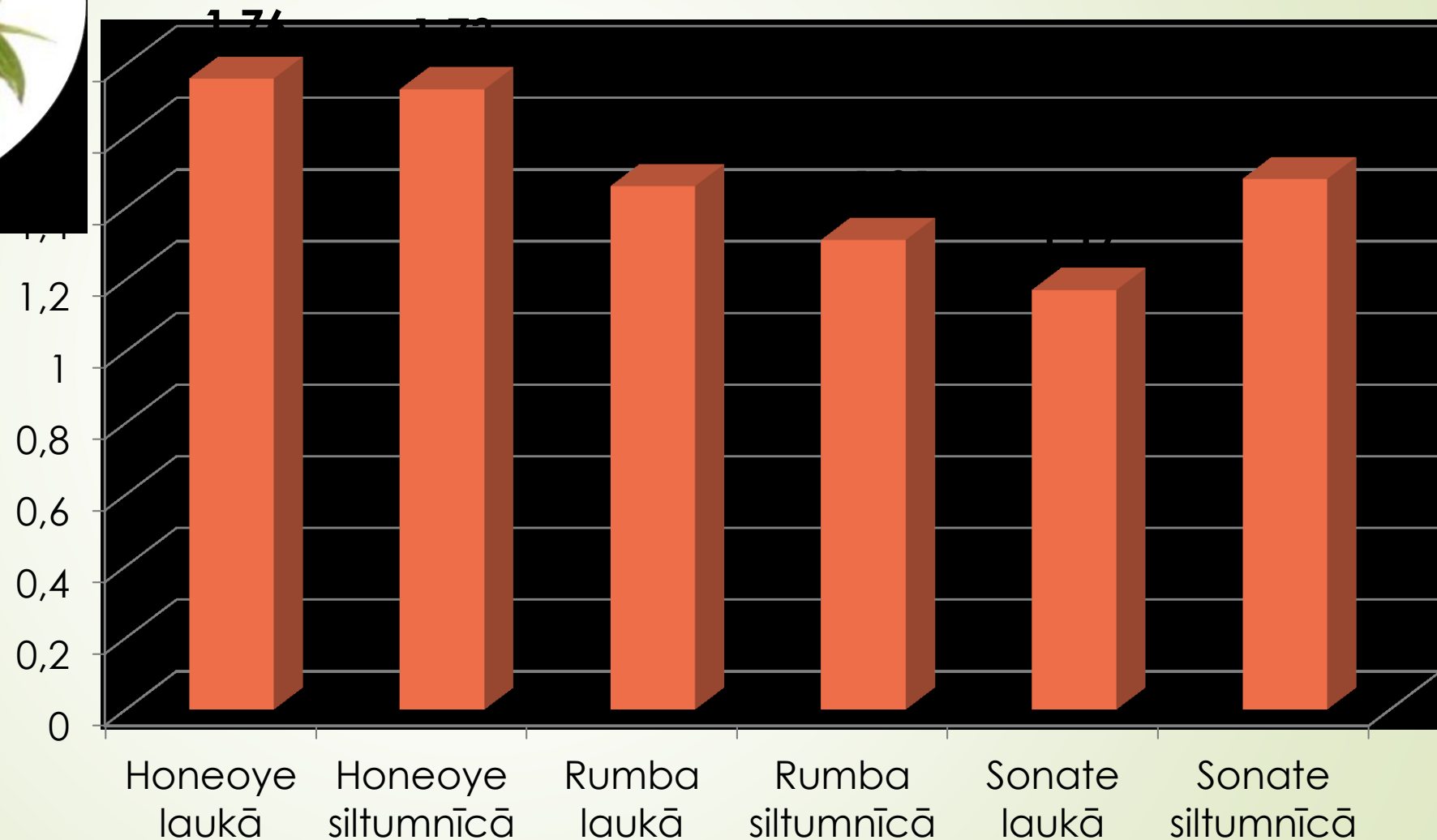

Kopējo fenolu saturs, mg GAE 100 g⁻¹

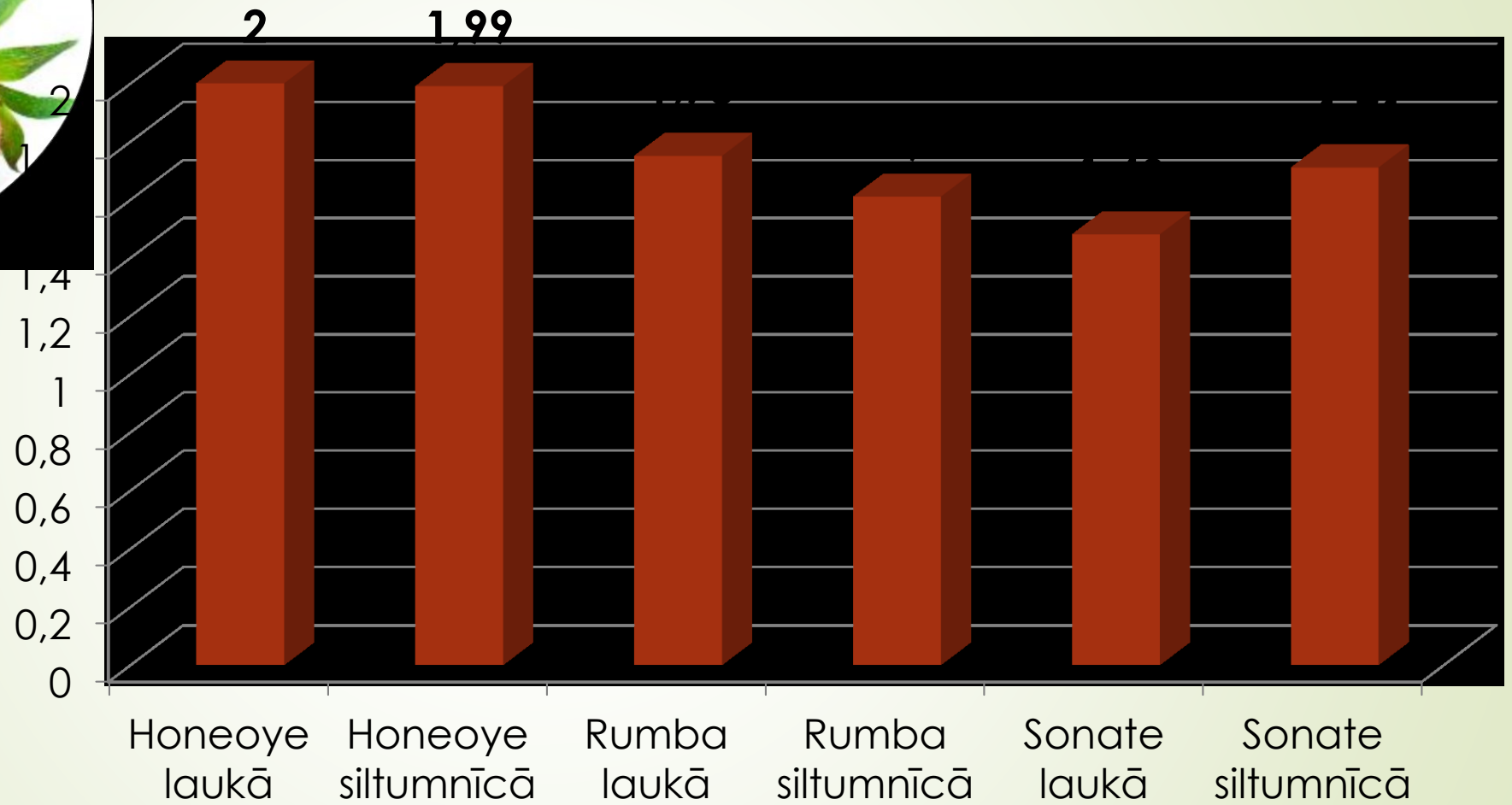

Organiskās skābes, g 100 g⁻¹

Garšas indekss

Secinājumi

Zemeņu bioķīmiskais sastāvs ir atkarīgs no audzēšanas apstākļiem.

Lauka apstākļos audzētajās zemenēs ir **lielāks šķīstošās sausas saturs**, tātad zemeņu ogas ir saldākas.

- Laukā audzētās zemeņu šķirnes `Honeoyne` ogas raksturojas ar vislielāko kopējo fenolu un flavonoīdu saturu. Turpretī šķirnei `Sonate` šie rādītāji ir vismazākie.
- Organisko skābju saturs mainījās no 1.08 g 100 g⁻¹ līdz 1.76 mg 100 g⁻¹ (`Honeoyne`).
- **Salīdzinot zemeņu ogu garšas indeksus, ieguvām sekojošu sakarību:**

Honey laukā > `Honey` siltumnīcā > Rumba` laukā > Sonate` siltumnīcā > Rumba` siltumnīcā > Sonate` laukā.

Paldies par uzmanību!

Pētījumi veikti projekta

„Inovatīvu risinājumu izpēte un jaunu metožu izstrāde efektivitātes un kvalitātes veicināšanai Latvijas siltumnīcu sektorā [IRIS]” ietvaros.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests